

Закон о шумама

Закон је објављен у "Службеном листу РСГ", бр. 55/2000.

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Шума је свака површина обрасла шумским дрвећем, односно површина на којој је, због њених природних особина и економских услова, најрационалније да се узгаја шумско дрвеће, као и површина која је у непосредној просторној и економској вези са шумом и чијем коришћењу служи, а просторним планом је одређена за те намјене.

Шумом се не сматрају: дрвореди; шумски расадници; брзорастуће плантаже лишћара и четинара подигнуте на пољопривредном земљишту; пољозаштитни појасеви; паркови у насељеним мјестима, као и изоловане групе шумског дрвећа на површини од 5 ари, ограничене пољопривредним земљиштем.

У случају сумње или спора да ли је нека површина шума, одлучује министарство надлежно за послове шумарства.

Члан 2

Шуме као природно богатство и добро од општег интереса обнављају се, одржавају и користе под условима и на начин којима се обезбјеђује: трајно очување и увећање њихових природних вриједности и еколошких функција; трајно функционално коришћење; заштита од штетних посљедица које угрожавају те вриједности и узгој који обезбјеђује стално увећање прираста и приноса.

Члан 3

Шуме су у државној и приватној својини.
Власници шума су правна, односно физичка лица.

Члан 4

Према намјени, шуме се дијеле на: привредне, заштитне и шуме са посебном намјеном.
Привредне шуме су шуме које првенствено служе за трајну производњу дрвета и других шумских производа.

Заштитне шуме су шуме које првенствено служе за заштиту привредних и других објеката, земљишта, насеља, изворишта, водотока и др.

Шуме посебне намјене су шуме које представљају нарочите природне вриједности и првенствено су намијењене за научна истраживања и наставу, опоравак, одмор и рекреацију и др.

Члан 5

Промјена намјене површина под шумама може се извршити само кад то захтијева општи интерес утврђен законом или на основу закона.

Члан 6

Правна и физичка лица, која изврше сјечу шума, дужна су да обаве пошумљавање сразмјерно извршеној сјечи.

Члан 7

Пошумљавање голети, бујичних подручја и мелиорација деградираних и девастираних шума су циљ и обавезна основа свих планских аката и мјера којима се уређује газдовање, унапређивање и заштита шума.

Члан 8

Газдовање шумама је дјелатност од општег интереса.
Обезбјеђивање и унапређивање узгоја, заштите и коришћења шума врши орган државне управе надлежан за газдовање шумама.

Шумама газдују њихови власници, под условима и на начин предвиђен овим законом.

Члан 9

Шуме у државној својини дају се на коришћење правним лицима регистрованим за обављање дјелатности шумарства, као и других дјелатности из члана 16 тачка 5 овог закона (у даљем тексту: шумарска предузећа), под условима и на начин предвиђен овим законом.

Члан 10

Слобода привређивања и слобода предузетништва ограничене су заштитом и унапређењем општекорисних функција шума, у складу са овим законом.

Својинска права на шумама могу се ограничити када то захтијевају интереси заштите и унапређења општекорисних функција шума.

Члан 11

Ради обезбјеђивања рационалног газдовања на одређеном простору које чине природну, географску и еколошку цјелину, образују се шумска подручја.

Члан 12

Шумарска предузећа, правна лица у чијем стварању добити доприносе општекорисне функције шума, као и она која у обављању своје дјелатности угрожавају те функције и власници шума обезбјеђују средства за узгој и заштиту шума, под условима и на начин утврђен овим законом.

Држава материјално помаже унапређивање општекорисних функција шуме.

Члан 13

Надзор над извршењем одредаба овог закона и прописа донесених на основу њега врши министарство надлежно за послове шумарства.

У вршењу непосредног надзора из става 1 овог члана обезбјеђује се највећи степен заштите шума.

Члан 14

На шуме које се налазе на подручју националних паркова примјењују се одредбе овог закона, ако посебним законом није друкчије одређено.

Члан 15

Орган државне управе надлежан за газдовање шумама и шумарска предузећа дужни су да обезбиједи услове за стручно оспособљавање и усавршавање запослених (курсеви, течајеви и сл.), у складу са одговарајућим захтјевима за спровођење ефикасних и савремених мјера на узгоју, заштити и коришћењу шума, према програму који доноси министарство надлежно за послове шумарства.

Члан 16

Поједини изрази употријебљени у овом закону имају сљедеће значење:

1) "газдовање шумама" је скуп дјелатности чијом се реализацијом обезбјеђује одржавање и унапређивање постојећег шумског фонда (узгој, заштита, уређивање и коришћење шума, изградња и одржавање шумских саобраћајница) и унапређивање свих осталих функција шума;

2) "узгој шума" је предузимање мјера и радњи на њези (одржавању), обнављању, подизању и мелиорацији шума (биолошка репродукција);

3) "заштита шума" је предузимање мјера и радњи ради очувања природних и радом створених вриједности шума, спрјечавање и отклањање штетних посљедица свих биотских и абиотских фактора које угрожавају те вриједности и санација постојећег стања;

4) "уређивање шума" је планирање газдовања шумама, које се остварује кроз израду општих и посебних основа, програма за пошумљавање и газдовање шумама, извођачких пројеката и годишњих планова газдовања;

5) "коришћење шума" је производња шумских сортимената и њихов транспорт; сакупљање незаштићених биљних врста и њихових развојних облика: гљива, шумског сјемена и плодова, љековитог и другог биља (у даљем тексту: незаштићене биљне врсте);

6) "пустошење шума" је свака радња извршена противно прописима којом се слаби плодност (приносна снага) шумског земљишта и тиме доводи у опасност или онемогућава трајност шумске производње или узгој шума на том земљишту, или угрожава опстанак шума и њене општекорисне функције (сјече већег обима које су карактера крчења шума,

пребирна сјеча прејаког интензитета, подбјелјивање стабала и свака радња која може проузроковати закоровљавање, спирање и одношење земљишта водом или вјетром и др.);

7) "шумске саобраћајнице" су: шумски путеви, мостови, жичаре, влаке и други слични објекти који су у функцији газдовања шумама;

8) "општекорисне функције шума" подразумевају позитиван утицај шуме на животну средину, а нарочито: земљиште, хидролошке, климатске, здравствене, рекреативне, пејзажне, амбијенталне, наставне, научно-истраживачке, војне и друге потребе;

9) "биолошка репродукција шума" подразумева: припрему земљишта за природно подмлађивање, његу и чишћење; пошумљавање сјецишта, опожарених и необраслих површина (голети); попуњавање и прашење култура; производњу шумског сјемена и садног материјала; сузбијање биљних болести и штеточина на подигнутим културама; изградњу шумских саобраћајница за ове намјене и др.;

10) "шумско подручје" је основна јединица газдовања шумама и представља природну, географску, еколошку и функционалну цјелину;

11) "газдинска јединица" је дио шумског подручја који је прилагођен конфигурацији терена, флористичком саставу, организационим потребама и саобраћајницама;

12) "шумски ред" подразумева стање у шуми које обезбјеђује услове за њено одржавање и унапређивање, а нарочито: заштиту од појаве и ширења пожара, биљних болести и штеточина, оштећења стабала и подмладака приликом сјече, заштиту шума од ерозивних процеса и угрожавања изворишта вода због сјеча и извлачења дрвета из шуме;

13) "голет" је обешумљено, потпуно голо или слабо обрасло земљиште;

14) "површине у непосредној вези са шумом" су приступни путеви, простори за одлагање дрвета, стазе и сл.

II ГАЗДОВАЊЕ ШУМАМА

1. Планирање

Члан 17

Ради стварања услова за што потпуније остваривање појединих функција шума и њихово међусобно усклађивање, рационалније газдовање и обезбјеђивање ефикаснијег система заштите шума, утврђују се шумска подручја и доносе опште и посебне основе газдовања шумама, програм пошумљавања голети, програми и планови газдовања шумама и извођачки пројекти.

Плански акти из става 1 овог члана доносе се по прибављеном мишљењу надлежног органа јединице локалне самоуправе.

а) Шумска подручја

Члан 18

Шумска подручја обухватају шуме у државној и приватној својини.

Шумска подручја дијеле се на газдинске јединице.

За територију Републике, Влада Републике Црне Горе (у даљем тексту: Влада) утврђује једно или више шумских подручја.

б) Основе за газдовање шумама

Члан 19

Шумама се газдује на основу општих основа газдовања шумама (у даљем тексту: општа основа) и посебних основа газдовања шумама (у даљем тексту: посебна основа).

Општа основа садржи, нарочито: приказ и оцјену постојећег стања шума по газдинским јединицама и газдинским класама, одвојено за државне и приватне шуме, намјену и приоритетне функције појединих дјелова шума; циљеве газдовања и мјере за њихово остварење; планове газдовања; смјернице газдовања шумама; економско-финансијску анализу; прегледне карте подручја и др.

Општу основу доноси Влада.

Посебна основа доноси се за шуме у државној својини и садржи, нарочито: приказ и оцјену постојећег стања шума по газдинским класама; стање по одјељењима и одсјецима; планове газдовања шумама; евиденцију газдовања и прегледне карте.

Посебну основу доноси орган државне управе надлежан за газдовање шумама, уз сагласност министарства надлежног за послове шумарства.

Опште и посебне основе морају бити у складу са просторним планом.

Члан 20

Општа основа доноси се за шуме обухваћене једним шумским подручјем, за период од најмање 10 година.

Посебна основа доноси се за шуме једне газдинске јединице, за период од 10 година.

в) Програм пошумљавања голети

Члан 21

Програм пошумљавања голети доноси се за период од 10 година, а спроводи се преко годишњих планова пошумљавања голети.

Програм пошумљавања голети садржи: приказ површина на којој се врши пошумљавање (голети, девастиране и деградирани површине, површине угрожене од ерозије, бујица, лавина и др.); природне услове (геолошке, педолошке, климатске и др.); начин и метод извођена радова, потребна финансијска средства и др.

Планови пошумљавања голети садрже све врсте радова по обиму, мјесту и времену, са потребним средствима за њихово извођење.

Програм и планове пошумљавања голети доноси министарство надлежно за послове шумарства, уз сагласност Владе.

г) Програм газдовања шумама

Члан 22

Шумама у приватној својини газдује се на основу програма газдовања шумама.

Програм из става 1 овог члана усклађује се са општом основном газдовања шумама.

Програм из става 1 овог члана садржи: приказ и оцјену стања шума по власницима и парцелама, обим и врсту радова на узгоју, заштити и коришћењу шума и то за подручје за које се доноси програм и посебно за сваку шумску парцелу, као и мјере за постизање циљева газдовања.

Програм из става 1 овог члана доноси се за подручје једне или више катастарских општина, за период од 10 година.

За спровођење програма из става 1 овог члана доноси се годишњи план газдовања шумама, најкасније до краја текуће за наредну годину.

Програм и план газдовања шумама у приватној својини доноси орган државне управе надлежан за газдовање шумама.

д) Извођачки пројекат

Члан 23

За спровођење основа за газдовање шумама у државној својини доноси се годишњи извођачки пројекат, који садржи све врсте радова по обиму, мјесту и времену.

Посебним дијелом извођачког пројекта утврђују се услови и начин обезбјеђивања шумских сортимената за потребе сеоских домаћинстава.

Годишњи извођачки пројекат мора бити у складу са општом или посебном основном.

Годишњи извођачки пројекат доноси орган државне управе надлежан за газдовање шумама, најкасније до краја текуће за наредну годину.

ђ) Садржина и начин доношења планских аката

Члан 24

Ближи пропис о садржини и начину доношења посебне основе, програма и плана газдовања шумама и извођачког пројекта доноси министарство надлежно за послове шумарства.

е) Обавезе у спровођењу мјера планирања

Члан 25

Шумарска предузећа и власници шума остварују права и извршавају обавезе на начин и под условима утврђеним планским актима предвиђеним овим законом.

Ако власник не извршава шумско-узгојне радове предвиђене програмом газдовања шумама, извршење тих радова обезбјеђује орган државне управе надлежан за газдовање шумама, о трошку власника.

2. Узгој, унапређивање и коришћење шуме

Члан 26

У циљу трајног очувања вриједности шума и обезбјеђивања сталног повећања њиховог прираста и приноса, као и њихових еколошких и других општекорисних функција, носиоци права и обавеза у узгоју и унапређивању шума дужни су да:

1) газдовање шумама прилагођавају начину газдовања високим шумама као основном облику узгоја шума, условима средине, биолошким особинама врсте дрвећа, стању и функцији шума, уважавајући при том еколошке, пејзажне и амбијенталне вриједности шума;

2) шумско-узгојним и другим мјерама стварају услове за природно обнављање шума и продукцију дрвне масе адекватну бонитету станишта;

3) правовремено примјењују мјере његе и заштите шума;

4) преводе ниске и деградирание шуме и шикаре у високе шуме, гдје њихов опстанак није условљен стаништем и биолошким особинама дрвећа;

5) у преборним и неуредно преборним шумама првенствено и постепено користе престарела стабла лоших техничких својстава, уз предузимање одговарајућих шумско-узгојних радова.

Члан 27

Шумарска предузећа и власници шума дужни су да изврше пошумљавање паљевина, површина на којима није успјело подмлађивање и пошумљавање, површина на којима је извршена девастација и пустошење шума и бесправна чиста сјеча, односно површина на којима су неправилним коришћењем доведене у питање општекорисне функције шума, у року који одреди орган државне управе надлежан за газдовање шумама.

Члан 28

Сјеча стабала у шуми може се вршити искључиво након одабирања, обиљежавања и евидентирања стабала за сјечу (дознака) и контроле шумарске инспекције.

У шумама које се природно обнављају сјеча шума врши се, по правилу, у доба мировања вегетације.

Дознака и сјеча стабала врши се у складу са основама и програмом газдовања шумама.

Члан 29

Дозначена стабла у оквиру одјелења, односно одсјека морају се посјећи приликом вршења редовне сјече за односну годину и израдити у одговарајуће сорimente.

Сво посјечено дрво мора се извести из шуме у роковима утврђеним планским актима о газдовању шумама.

Члан 30

Шумски сорimente техничког и просторног дрвета могу се извозити са мјеста сјече, односно прераде само након премјера и жигосања шумским жигом.

Члан 31

Шумски сортименти техничког и просторног дрвета могу се стављати у промет само са увјерењем о поријеклу (отпремница, пропратница и др.).

Под прометом шумских сортимената, у смислу овог закона, сматра се и допрема ових сортимената, ван саобраћајница од шуме до мјеста одређења.

Одредбе овог члана односе се и на шумске сортименте који се користе са површине, односно земљишта које се, у смислу члана 1 овог закона, не сматра шумом.

Члан 32

Забрањена је прерада и ускладиштење шумских сортимената техничког и просторног дрвета, који нијесу жигосани шумским жигом и који немају увјерење о поријеклу.

Члан 33

Дознаку стабала, премјер и жигосање дрвета и издавање увјерења о поријеклу шумских сортимената врши орган државне управе надлежан за газдовање шумама.

За послове из става 1 овог члана плаћа се посебна накнада, чију висину утврђује орган државне управе надлежан за газдовање шумама.

Члан 34

Ближе прописе о дознаци и сјечи стабала, премјеру шумских сортимената, облику и садржини шумских жигова, жигосању шумских сортимената, обиљежавању пањева бесправно посјечених стабала, увјерењу о поријеклу шумских сортимената и условима које морају да испуњавају лица која обављају послове дознаке, премјера и издавања увјерења о поријеклу шумских сортимената доноси министарство надлежно за послове шумарства.

Члан 35

Незаштићене биљне врсте сакупљају и користе шумарска предузећа и власници шума, у складу са шумским основама, извођачким пројектом и програмима газдовања шумама, на начин и под условима које утврђује министарство надлежно за послове шумарства, уз претходно мишљење министарства надлежног за послове заштите животне средине.

Листу незаштићених биљних врста утврђује министарство надлежно за послове шумарства, уз претходно мишљење министарства надлежног за послове заштите животне средине.

Члан 36

У шумама се могу уносити одређене врсте дивљачи страног поријекла само на основу одобрења министарства надлежног за послове шумарства.

3. Заштита шума

Члан 37

Забрањено је:

1) ложење отворене ватре у шуми и на удаљености мањој од 100 метара од ивице шуме, осим на одређеним и за то обезбијеђеним мјестима, придржавајући се прописа о заштити од пожара;

2) остављање и држање у шуми предмета којима би се могао изазвати шумски пожар или угрозити животна средина;

3) рад и изградња постројења за механичку прераду дрвета у шуми, и на удаљености мањој од 200 метара од ивице шуме;

4) уздужно резање шумских сортимената техничког дрвета средствима рада која нијесу одређена актом министарства надлежног за послове шумарства;

5) пустошење и чиста сјеча шума која није предвиђена основом, односно програмом као редован вид обнављања шума;

6) сјеча и промет четинарских стабала за новогодишње, вјерске и друге празнике;

7) уклањање, премјештање или оштећивање постављених знакова којима су обиљежене државне шуме, извршена просторна подјела шума, као и других знакова обавјештавања и забрана утврђених овим законом;

8) коришћење сјемена и садног материјала, а који нема атест о поријеклу и здравственом стању издат од овлашћене организације.

Члан 38

Забрањена је изградња објеката и извођење других радова у шуми, који нијесу у функцији газдовања шумама.

Изузетно, изградња привремених објеката и извођење других радова у шуми може се вршити само на основу одобрења надлежног органа локалне самоуправе и уз сагласност министарства надлежног за послове шумарства, уз накнаду, у складу са законом.

Члан 39

Забрањена је сјеча стабала заштићених посебним прописима, као и издвојених и признатих сјеменских стабала и састојина без одобрења министарства надлежног за послове шумарства.

Члан 40

Паша, брст и кресање грана у шумама може се вршити у складу са основама и програмом газдовања шумама.

Ближе услове и начин под којима се врши паша, брст и кресање грана, односно лисника, прогон стоке на пашу и појила и обиљежавање шума у којима је забрањена паша доноси министарство надлежно за послове шумарства.

Члан 41

Заштита шума од пожара врши се у складу са годишњим планом заштите, који доноси орган државне управе надлежан за газдовање шумама.

За шуме које су нарочито изложене опасностима од пожара, годишњим планом заштите се предвиђају и посебне мјере за спрјечавање пожара, као што су: стварање просјека, обезбјеђење потребних количина воде, подизање заштитних појасева поред саобраћајница, кресање приземних грана код четинара и друге мјере, у складу са законом.

Члан 42

Физичка и правна лица која причине штету шумама у државној својини дужни су је накнадити, на начин и под условима које пропише министарство надлежно за послове шумарства.

Члан 43

Ради спрјечавања појаве и ширења пожара и других елементарних непогода, штетних инсеката, биљних болести, оштећивања стабала приликом сјече и извоза из шуме, обезбјеђивања подмлатка у шуми, заштите земљишта од ерозије, као и угрожавања изворишта вода, шумарско предузеће, односно власник шуме дужни су да успоставе и стално одржавају шумски ред.

Ближе прописе о успостављању шумског реда доноси министарство надлежно за послове шумарства.

4. Шумски путеви

Члан 44

Путеви који су у функцији газдовања шумама сматрају се шумским путевима.

Шумске путеве могу користити правна лица и грађани, под условима које утврди орган државне управе надлежан за газдовање шумама, у сарадњи са јединицама локалне самоуправе.

Израђене шумске путеве који омогућавају приступ до сеоских газдинстава, туристичких и других објеката и претежно су јавног карактера преузимају јединице локалне самоуправе, на основу споразума са органом државне управе надлежним за газдовање шумама.

Члан 45

Ближе прописе о изградњи, одржавању и начину коришћења шумских путева доноси министарство надлежно за послове шумарства.

5. Ограничавање права власника

Члан 46

Власник земљишта дужан је да дозволи привремени превоз и смјештај шумских сортимената и извођење других шумских радова на свом земљишту (у даљем тексту: службеност), ако то није могуће извршити на други начин или ако би други начин био несразмјерно скупљи, уз накнаду у складу са законом.

Члан 47

Власник шуме, који намјерава да прода шуму, дужан је да је претходно понуди на продају органу државне управе надлежном за газдовање шумама. Ако орган државне управе надлежан за газдовање шумама не прихвати понуду у року од 30 дана од дана када му је понуда достављена, власник шуме може шуму продати другом лицу, али не под повољнијим условима од услова под којима их је нудио том органу државне управе.

Шума у државној својини може се отуђити само по одлуци Владе.

Уговор закључен супротно одредбама ст. 1 и 2 овог члана ништав је.

6. Чување шума

Члан 48

За заштиту шума од противправног присвајања и коришћења, пожара и др. орган државне управе надлежан за газдовање шумама организује службу чувања и заштите шума (у даљем тексту: чуварска служба).

Члан 49

Чувар шума врши службу чувања шума у службеном одијелу и има службену легитимацију.

У вршењу службе чувања шума, чувар носи службено наоружање, у складу са прописом Владе.

Ближи пропис о службеном одијелу, легитимацији и условима које морају да испуњавају чувари шума доноси министарство надлежно за послове шумарства.

Члан 50

У вршењу службе чувања шума, чувар шума има обавезу и овлашћење да:

1) легитимише лица у шуми затечена у вршењу противзаконских радњи или за која постоји основана сумња да су извршили такву радњу;

2) прегледа мјеста гдје се дрво сијече, прерађује и смјешта, као и да врши контролу промета дрвета;

3) врши контролу коришћења и промета незаштићених биљних врста;

4) заустави превозно средство на путу и контролише утовар;

5) контролише предузимање мјера за заштиту шума од пожара и, у случају потребе, стара се о извршавању тих мјера;

6) привремено одузме шумске сортименте прибављене противправним радњама, као и средства којима су ови производи прибављени;

7) о утврђеним незаконитостима одмах обавијести надлежни инспекцијски орган;

8) предузима друге мјере и радње за које је законом и другим прописом овлашћен.

III УПРАВЉАЊЕ И ОРГАНИЗАЦИЈА ГАЗДОВАЊА ШУМАМА

Члан 51

Послови од општег интереса у газдовању шумама су:

1) узгој шума;

2) издвајање и праћење сјеменских састојина;

3) здравствени преглед сјемена и садног материјала;

4) заштита шума;

5) вођење извјештајно-прогнозне службе;

6) уређивање шума;

7) израда програма шумских саобраћајница;

8) одабирање, обиљежавање и евидентирање стабала за сјечу (дознака);

9) давање шума у државној својини на коришћење;

10) вођење евиденције и базе података за шумарство;

11) стручно усавршавање (савјетовање, курсеви и др.);

12) други послови одређени законом.

Одређени непосредни послови из става 1 овог члана врше се преко шумарских предузећа и специјализованих организација за обављање тих послова, у складу са овим законом.

Члан 52

Давање шума на коришћење шумарским предузећима врши орган државне управе надлежан за газдовање шумама, путем уговора, на основу конкурса.

За коришћење шума шумарска предузећа плаћају накнаду (концесиона накнада), под условима и на начин утврђен уговором из става 1 овог члана.

Почетну висину концесионе накнаде утврђује Влада, водећи рачуна о дрвној маси, врсти дрвећа и условима коришћења шума (приступачност саобраћајницама и др.).

Члан 53

Поступак давања шума на коришћење покреће се на основу конкурса.

Конкурс из става 1 овог члана садржи, нарочито: назив шумског подручја; назив газдинске јединице са описом шума које су предмет конкурса; вријеме на које се те шуме дају на коришћење; кадровске, техничко-технолошке и организационе услове које мора да испуњава учесник на конкурс; услове обављања послова који су предмет конкурса; почетну висину концесионе накнаде и др.

Члан 54

Захтјев за давање шума на коришћење подноси се органу државне управе надлежном за газдовање шумама.

Уз захтјев из става 1 овог члана подносе се докази о испуњавању услова предвиђених конкурсом, са елаборатом који садржи: основне правце и начин остваривања, односно обављања послова који се односе на коришћење шума; расположиве кадровске и техничко-технолошке капацитете; изворе капитала (финансијска средства) за обављање послова и измирење финансијских обавеза; унутрашњу организациону структуру; висину концесионе накнаде и др.

Члан 55

Изузетно од одредаба чл. 52-54 овог закона, орган државне управе надлежан за газдовање шумама шуме може дати на коришћење путем непосредне погодбе, ако се институт конкурса покаже неуспјешним.

Члан 56

На уступање других послова из члана 51 став 2 овог закона сходно се примјењују одредбе чл. 52-55 овог закона.

Члан 57

Ако орган државне управе надлежан за газдовање шумама утврди да шумарско предузеће у свом пословању не спроводи обавезе утврђене овим законом, уговором, општом и посебном основом и извођачким пројектом, у уговореном року не исплаћује концесиону накнаду или ако не извршава друге обавезе из уговора о давању шума на коришћење, одузима му право коришћења шума.

У случају из става 1 овог члана, шумарско предузеће је дужно да накнади насталу штету.

IV ФИНАНСИРАЊЕ

Члан 58

Средства за финансирање дјелатности од општег интереса у газдовању шумама обезбјеђују се из:

- 1) концесионе накнаде;
- 2) прихода од продаје шумских производа;
- 3) накнаде коју плаћају власници шуме;
- 4) накнаде коју плаћају правна лица у чијем стварању добити доприносе општекорисне функције шума или која у обављању дјелатности угрожавају те функције;
- 5) других прихода.

Висину и начин обрачуна и плаћања накнада из става 1 тач. 3 и 4 овог члана, утврђује Влада.

Средства из става 1 овог члана уступају се органу државне управе надлежном за газдовање шумама за извршавање његових послова.

Јединици локалне самоуправе, за финансирање изградње сеоских инфраструктурних објеката на подручју гдје се шума користи (путеви, воде, електрификација и др.), припада 10% прихода концесионе накнаде остварених на њеној територији.

Средства из става 3 овог члана користе се према програму, на који сагласност даје Влада.

Члан 59

Накнаду из члана 58 став 1 тачка 3 овог закона власници шума плаћају на реализовану вриједност шумских производа, према тржишним цијенама и јединици мјере.

Накнаду из члана 58 став 1 тачка 4 овог закона плаћају правна лица из области: водoprивреде, пољoprивреде, електропривреде, црне и обојене металургије, хемијске и дрвне индустрије, туризма и угоститељства и друмског и жељезничког саобраћаја, на остварену добит, сразмјерно доприносу општекорисних функција шума у стварању добити, односно сразмјерно угрожавању тих функција.

Члан 60

Средства за пошумљавање голети и бујичних ерозивних подручја, мелиорацију и реконструкцију ниских шума и шикара и др. обезбјеђују се у буџету Републике, на основу програма који доноси Влада.

V ОБИЉЕЖАВАЊЕ ГРАНИЦА ДРЖАВНИХ ШУМА И ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМИ ШУМА

Члан 61

Границе шума у државној својини обиљежавају се видним знацима.

Обиљежавање граница из става 1 овог члана врши орган државне управе надлежан за газдовање шумама.

Границе шума у државној својини евидентирају се у катастру непокретности, на начин и по поступку прописаном законом.

Члан 62

У циљу праћења података о газдовању шумама, стању и површинама шума у државној и приватној својини, дрвним масама, праћењу и спровођењу основа, програма и планова који се доносе по овом закону и извршених научно-истраживачких радова успоставља се и води информациони систем шума.

Информациони систем шума води орган државне управе надлежан за газдовање шумама.

VI ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР

Члан 63

У вршењу послова шумарске инспекције, шумарски инспектор има обавезу и овлашћење да:

- 1) прегледа све шумске радове, објекте, уређаје и направе, као и сва мјеста гдје се врши сјеча, смјештају, прерађују и извозе из шуме или стављају у промет шумски производи;
- 2) врши надзор над спровођењем основа, пројеката и програма;
- 3) контролише да ли су посебне основе, извођачки пројекти и програми међусобно и са општом основом усклађени;
- 4) прегледа пословне књиге и остала документа када је то потребно ради контроле примјене прописа и мјера које се односе на шуму;
- 5) врши контролу да ли се на постројењима на којима се врши примарна прерада дрвета врши прерада жигосаног дрвета и дрвета снабђеног увјерењем о поријеклу шумских сортимената.

Кад утврди да је повријеђен закон или други пропис, шумарски инспектор, поред овлашћења утврђених Законом о инспекцијској контроли, има обавезу и овлашћење да:

- 1) обустави сјечу која се не врши под условима утврђеним овим законом и прописима донијетим на основу њега;
- 2) нареди извршавање радова одређених основама, програмима и пројектима чије би неизвршење проузроковало штетне посљедице;
- 3) привремено одузме противправно посјечено дрво, дрво противправно стављено у промет и друге противправно присвојене или произведене шумске производе, као и средства и предмете којима су извршене ове радње;

4) у хитним случајевима, у којима би наступила штета по општи интерес, нареди мјере за спрјечавање штете.

VII КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 64

Правно лице казниће се за прекршај новчаном казном од педесетоструког до двјестепедесетоструког износа минималне зараде у Републици, ако:

1) шумама не газдује на основу општих и посебних основа газдовања шумама (члан 19 став 1) или шумама у приватној својини не газдује на основу програма газдовања шумама (члан 22 став 1);

2) у одређеном року не донесе годишњи план газдовања шумама у приватној својини (члан 22);

3) у одређеном року не донесе годишњи извођачки пројекат (члан 23);

4) у року који одреди орган државне управе надлежан за газдовање шумама не изврши пошумљавање паљевина, површина на којима није успјело подмлађивање и пошумљавање, површина на којима је извршена девастација и пустошење шума или бесправна чиста сјеча, односно површина на којима су неправилним коришћењем доведене у питање општекорисне функције шума (члан 27);

5) врши или дозволи сјечу стабала у шуми без претходне дознаке и контроле шумске инспекције (члан 28 став 1) или дознаку и сјечу стабала не врши у складу са основама и програмом газдовања шумама (члан 28 став 3);

6) приликом вршења редовне сјече за односну годину не посијече сва дозначена стабла или ако посјечена стабла не изради у одговарајуће сорimente (члан 29 став 1);

7) сво посјечено дрво не извезе из шуме у роковима утврђеним планским актима о газдовању шумама (члан 29 став 2);

8) шумске сорimente техничког и просторног дрвета извози са мјеста сјече, односно прераде, док не буду премјерени и жигосани шумским жигом (члан 30);

9) стави у промет шумске сорimente техничког и просторног дрвета без увјерења о поријеклу (отпремница, пропратница и друго) (члан 31 став 1);

10) прерађује и складишти шумске сорimente техничког и просторног дрвета који нијесу жигосани шумским жигом, односно који немају увјерење о поријеклу (члан 32);

11) ложи отворену ватру у шуми и на удаљености мањој од 100 метара од ивице шуме, осим на одређеним и за то обезбијеђеним мјестима, придржавајући се прописа о заштити од пожара; оставља и држи у шуми предмете којима би се могао изазвати шумски пожар или угрозити животна средина; пусти у рад или изграђује постројење за механичку прераду дрвета у шуми и на удаљености мањој од 200 метара од ивице шуме; врши уздужно резање шумских соримената техничког дрвета средствима рада која нијесу одређена актом министарства надлежног за послове шумарства; пустоши и врши чисту сјечу шума која није предвиђена основом, односно програмом, као редован вид обнављања шума; сијече и врши промет четинарских стабала за новогодишње, вјерске и друге празнике; уклања, премјешта или оштећује постављене знакове којима су обиљежене државне шуме, извршена просторна подјела шума, као и других знакова обавјештавања и забрана утврђених овим законом; користи сјемена и садни материјал који нема атест о поријеклу и здравственом стању издат од овлашћене организације (члан 37);

12) гради објекте и изводи друге радове у шуми који нијесу у функцији газдовања шумама или без одобрења надлежног органа локалне самоуправе и сагласности министарства надлежног за послове шумарства (члан 38);

13) сијече или дозволи сјечу стабала заштићених посебним прописима, односно издвојених и признатних сјеменских састојина без одобрења министарства надлежног за послове шумарства (члан 39);

14) не донесе годишњи план заштите шума од пожара или не организује заштиту шума од пожара (члан 41 став 1);

15) у утврђеном року не донесе посебне основе газдовања шумама (члан 69 став 2);

16) у утврђеном року не донесе програм газдовања шумама, односно план газдовања шумама у приватној својини (члан 70).

За прекршај из става 1 овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од петоструког до двадесетоструког износа минималне зараде у Републици.

За прекршај из става 1 тач. 1, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12 и 13 овог члана казниће се и физичко лице новчаном казном од троструког до петнаестоструког износа минималне зараде у Републици.

Члан 65

Правно лице казниће се за прекршај новчаном казном од двадесетоструког до двјестаструког износа минималне зараде у Републици, ако:

1) не обезбиједи услове за стручно оспособљавање и усавршавање запослених (курсеви, течајеви и сл.), у складу са одговарајућим захтијевима за спровођење ефикасних и савремених мјера на узгоју, заштити и коришћењу шума, према програму који доноси министарство надлежно за послове шумарства (члан 15);

2) не врши дознаку стабала, премјер и жигосање дрвета или издавање увјерења о поријеклу шумских сортимената (члан 33 став 1);

3) се не придржава прописа о дознаци и сјечи стабала; премјеру шумских сортимената облику и садржини шумских жигова; жигосању шумских сортимената; обиљежавању пањева бесправно посјечених стабала; увјерењу о поријеклу шумских сортимената или о условима које морају да испуњавају лица која обављају послове дознаке, премјера и издавање увјерења о поријеклу шумских сортимената, донесених на основу члана 34 овог закона;

4) не сакупља и користи незаштићене биљне врсте у складу са шумским основама, извођачким пројектом и програмима газдовања шумама, или се не придржава утврђених услова (члан 35);

5) у шумама уноси одређене врсте дивљачи страног поријекла без одобрења министарства надлежног за послове шумарства (члан 36);

6) не врши или не дозволи напасање стоке, брсте или кресање грана, односно лисника или не одреди или не обиљежи путеве за прогон стоке кроз шуму у којој је паша забрањена у складу са прописом из члана 40 став 2 овог закона;

7) не успостави и стално не одржава шумски ред, односно ако поступа противно прописима о шумском реду (члан 43);

8) користи шумске путеве супротно условима утврђеним актом из члана 44 став 2 овог закона;

9) као власник земљишта не дозволи привремени превоз и смјештај шумских сортимената и извођење других шумских радова на свом земљишту, ако то није могуће извршити на други начин или ако би други начин био несразмјерно скупљи, уз накнаду у складу са законом (члан 46);

10) закључи уговор о продаји шуме, а претходно је не понуди на продају органу државне управе надлежном за газдовање шумама, у складу са чланом 47 став 1 овог закона;

11) не организује чуварску службу (члан 48) или службу чувања шума врше лица без службеног одијела, службене легитимације или службеног наоружања (члан 49 ст. 1 и 2);

12) не дозволи чувару шума да: легитимише лица у шуми, затечена у вршењу противзаконитих радњи, или за које постоји основана сумња да су извршили такву радњу; прегледа мјеста гдје се дрво сијече, прерађује и смјешта као и да врши контролу промета дрвета; врши контролу коришћења и промета незаштићених биљних врста; заустави превозно средство на путу и контролише утовар, контролише предузимање мјера за заштиту шума од пожара, и у случају потребе, стара се о извршавању тих мјера; привремено одузме шумске сортименте прибављене противправним радњама, као и средства којима су ови производи прибављени; о утврђеним незаконитостима одмах обавијести надлежни инспекцијски орган; предузима друге мјере и радње за које је законом и другим прописом овлашћен (члан 50);

13) не успостави и води информациони систем шума (члан 62.).

За прекршај из става 1 овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од троструког до петнаестоструког износа минималне зараде у Републици.

За прекршај из става 1 тач. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 и 12 овог члана казниће се и физичко лице новчаном казном од троструког до петнаестоструког износа минималне зараде у Републици.

Члан 66

За прекршаје из члана 65 став 1 тач. 2, 4, 5, 6, 8, 9, 11 и 13 овог закона од одговорног лица наплаћује се новчана казна на лицу мјеста у троструком износу минималне зараде у Републици.

За прекршаје из члана 65 став 1 тач. 4, 5, 6, 8 и 9 овог закона од физичког лица наплаћује се новчана казна на лицу мјеста у троструком износу минималне зараде у Републици.

Члан 67

За прекршаје из члана 64 став 1 тач. 1, 5, 8, 9, 10, 11 и 13 и члана 65 став 1 тач. 7 и 12 овог закона, правном или физичком лицу ће се поред новчане казне изрећи и заштитна мјера одузимања средстава и предмета који су употребијелбени или намијењени за извршење прекршаја или су настали или прибављени прекршајем.

Члан 68

Привремено одузимање средстава и предмета из члана 67 овог закона врше чувари шума, шумарски инспектори и радници полиције.

О привремено одузетим средствима и предметима органи из става 1 овог члана дужни су издати потврду о одузетим средствима и предметима лицу од кога су одузети, са налогом за њихово чување и о томе одмах обавијестити орган надлежан за покретање поступка због учињеног прекршаја.

VIII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 69

Опште основе газдовања шумама донијеће се у року од три године од дана ступања на снагу овог закона.

Посебне основе за шуме у државној својини донијеће у року од годину дана од дана доношења општих основа.

До доношења општих и посебних основа, шумама ће се газдовати на основу важећих основа.

Члан 70

Програм газдовања шумама донијеће се у року од пет година од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења програма из става 1 овог члана, шумама у приватној својини газдоваће се на основу годишњег плана газдовања шумама у приватној својини који доноси орган државне управе надлежан за газдовање шумама.

Годишњи план из става 2 овог члана доноси се најкасније до краја текуће године за наредну годину.

Члан 71

За обављање својих послова, орган државне управе надлежан за газдовање шумама преузима потребан број радника који су радили на одговарајућим пословима у јавним предузећима из области шумарства, односно правним субјектима насталим њиховом трансформацијом.

Сразмјерно броју преузетих радника, надлежни орган државне управе за газдовање шумама, на основу споразума са предузећима из става 1 овог члана, преузима средства, опрему и пословни простор.

Ако се споразум из става 2 овог члана не закључи у року од четири мјесеца од дана ступања на снагу овог закона, коначну одлуку доноси арбитражно вијеће које именује Влада.

Члан 72

Организационо-техничке и друге припреме за давање шума на коришћење шумарским предузећима извршиће се у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

До истека рока из става 1 овог члана послове и задатке шумарских предузећа обављаће предузећа из члана 71 став 1 овог закона.

За обављање ових послова и задатака орган државне управе надлежан за газдовање шумама са предузећима из става 2 овог члана закључује уговор.

Члан 73

Ближи прописи на основу овлашћења из овог закона донијеће се у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења прописа на основу овлашћења из овог закона примјењиваће се прописи који су донијети на основу овлашћења из досадашњег Закона о шумама, уколико нијесу у супротности са одредбама овог закона.

Члан 74

Републички друштвени фонд за шуме престаје са радом у року од четири мјесеца од дана ступања на снагу овог закона.

Средства, права и обавезе Републичког друштвеног фонда за шуме преузеће орган државне управе надлежан за газдовање шумама.

Члан 75

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о шумама ("Службени лист СРЦГ", бр. 17/80, 19/86, 5/90 и 21/91 и "Службени лист РЦГ", бр. 11/93 и 6/94) и члана 10 став 2 Закона о животној средини ("Службени лист РЦГ", бр. 12/96).

Члан 76

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Републике Црне Горе".

Правилник о садржини и начину доношења посебне основе, програма и плана газдовања шумама и извођачког пројекта

Правилник је објављен у "Службеном листу РЦГ", бр. 56/2001 од 27.11.2001. године.

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Посебна основа, програм и план газдовања шумама и извођачки пројекат израђују се и у њима евидентирају извршени радови на начин прописан овим правилником.

Члан 2

Газдинска јединица за коју се доноси посебна основа газдовања шумама (у даљем тексту: посебна основа), по правилу, представља територијалну цјелину.

Површина газдинске јединице креће се у распону 1.000 до 5.000 ха, а може бити већа или мања, зависно од просторног размјештаја шума и услова за газдовање.

Члан 3

За све шуме шумског подручја, односно газдинске јединице, образују се газдинске класе по јединственим критеријумима.

Газдинску класу чине све састојине исте намјене, истих или сличних станишних и састојинских прилика, за које се прописују јединствени циљеви и мјере газдовања.

У оквиру газдинске класе могу се издвајати и узгојне групе на основу развојних фаза и састојине и састојинских прилика.

Узгојне групе су дјелови састојине хомогених састојинских прилика који захтијевају исти узгојни захват.

Уређајна јединица за коју се обезбјеђује трајност приноса код свих узгојних и структурних облика гајења шума је газдинска класа газдинске јединице, односно газдинске класе подручја, а само код пребирног начина газдовања та јединица је састојина (одсјек).

Члан 4

Шест мјесеци по истеку рока за коју је донесена посебна основа и програм газдовања шумама мора се донијети нова посебна основа, односно програм газдовања шума, а на посебну основу и прибавити сагласност од стране министарства надлежног за послове шумарства.

Члан 5

Документација на основу које су утврђени подаци о стању шума у посебној основи и програму газдовања шумама мора бити сачувана до доношења и давања сагласности на посебну основу, односно програм газдовања шумама.

II ПОСЕБНА ОСНОВА

Члан 6

Посебном основом утврђују се врста и обим радова планираних општом основом, и на основу стања шума газдинске јединице, одјељења и одсјека, одређених циљева и газдовања шумама и мјера за њихово остваривање.

Посебна основа израђује се на основу катастра земљишта, инвентарисања шума (геодетски и дендрометријски премјер) и других података прикупљених на начин прописан овим правилником у години која претходи години за коју се доноси посебна основа.

Члан 7

Посебна основа састоји се из текстуалног дијела, табеларног дијела и карата који се повезују у једну или одвојене књиге.

1. Текстуални дио посебне основе

Члан 8

Текстуални дио посебне основе чине:

1. Општи опис за шуме газдинске јединице;
2. Биоеколошка основа газдовања шумама;
3. Стање шума;
4. Анализа и оцјена газдовања у претходном уређајном раздобљу;
5. Посебни циљеви за газдинске класе;
6. Планови газдовања шумама;
7. Упутства и смјернице за реализацију планова газдовања шумама.

Члан 9

Општи опис за шуме газдинске јединице садржи:

- географски положај;
- структуру површина;
- посједовне прилике;
- саобраћајне услове;
- и др.

Члан 10

Биоеколошка основа садржи:

- орографске услове;
- едафске услове;
- хидрографске услове;
- климатске услове;
- избор врста дрвећа;
- шумске заједнице;
- и др.

Члан 11

Стање шума се приказује по састојинама (одсјецима), одјељењима, газдинским класама, намјенским цјелинама и укупно за газдинску јединицу.

Границе газдинских јединица према земљишту и шумама у приватној својини идентификују се на основу детаљних катастарских планова.

Ако је граница из става 2. овог члана спорна или ако не постоји детаљни катастарски премјер, граница у посебној основи се само евидентира, а њено утврђивање врши на начин и по поступку утврђеном прописима о премјеру и катастру земљишта.

Границе газдинске јединице обиљежавају се прије почетка теренских радова на изради посебне основе.

Површина газдинске јединице усклађује се са површинама из катастра земљишта и заокружује на један ар.

Површина газдинске јединице једнака је збиру површина свих катастарских парцела које улазе у њен састав.

Члан 12

Опис станишта садржи нарочито податке о: надморској висини, нагибу терена, експозицији, рељефу терена, матичном супстрату, типу земљишта, мртвом покривачу, приземној вегетацији, корову и жбуњу и др.

Члан 13

Опис састојине нарочито садржи податке о: састојинској припадности, врстама дрвећа, структурном облику и поријеклу, очуваности, мјешовитости, склопу, развојној фази састојине, старости састојине, квалитету стабала, здравственом стању, средњем пречнику, висинском степену, броју стабала и запремини по дебљинским степенима и, по јединици површине и укупно, као и прирасту.

Члан 14

Ради утврђивања запремине састојине одређују се и: таксациона граница, дебљински степен, дебљински раздели и добни разреди.

Таксациона граница износи код високих шума 10 см, а код изданачких шума 5 см.

Прсни пречници стабала групишу се по дебљинским степенима, ширине 5 см са срединама 7,5; 12,5; 15,5; 22,5 см, итд.

Прсни пречници стабала разврстани у дебљинске степене групишу се у дебљинске разреде и то: I разред од 6 до 10 см; I разред од 11 до 20 см; II разред од 21 до 30 см; III разред од 31 до 40 см; IV разред од 41 до 50 см; V разред од 51 до 60 см; VI разред од 61 до 70 см и VII разред од 71 см па навише.

Ширина добних разреда, односно класа старости код једнодобних шума износи: за високе шуме кратког подмладног раздобља чије су опходње преко 80 година - 20 година и; за високе шуме дугог подмладног раздобља 40 - 60 година; за високе и изданачке шуме чије су опходње од 40 - 80 године - 10 година; за високе и изданачке шуме чије су опходње 15 до 40 година - 5 година.

За шуме чија је опходња краћа од 15 година није обавезно формирање добних разреда, односно класа старости.

Члан 15

Утврђивање запремине састојине врши се дјелимичним премјером стабала састојине изнад таксационе границе.

Дјелимични премјер (премјер примјерних површина) примјењује се у свим састојинама и заснован је на математичко-статистичким принципима.

Облици примјерних површина које се употребљавају при дјелимичном премјеру су: примјерне пруге, кругови са константним полупречником и концентрични кругови.

Потребан број примјерних површина или проценат примјерних површина облика круга одређује се за математичко - статистичким формулама за одређивање минимално потребног броја примјерних површина за тражену тачност.

Процент примјерних површина облика круга и примјерних пруга у односу на укупну површину састојине износи, уколико се не одређује математичко-статистичким формулама:

- најмање 8% ако се принос заснива на запремини и прирасту: пребирне шуме, дозријевајуће и зреле састојине опходне сјече кратког и дугог подмладог раздобља и групично разнодобне шуме;

- 3 - 5% у младим и средње добрим састојинама у једнодобним шумама и шумама дугог подмладног раздобља;

- 1 - 3% у изданаčким шумама када се запремина одређује директним премјером, заштитним шумама и шикарама.

Распоред примјерних површина у састојини (одсјеку) је по објективном и систематском избору.

При примјени површина у облику концентричних кругова примјењују се величине кругова од 1, 2, 5 и 10 ари:

- на кругу од 1 ара мјере се сва стабла изнад таксационе границе;

- на кругу од 2 ара мјере се сва стабла пречника изнад 15 см;

- на кругу од 5 ари мјере се сва стабла пречника изнад 30 см;

- на кругу од 10 ари мјере се сва стабла изнад 50 см.

Концентрични кругови постављају се у квадратној мрежи на удаљености центара од 100 м.

Премјер састојина се, по правилу, не врши у шибљацима, у састојинама на неприступачним теренима као и састојинама чија су стабла у тој мјери оштећена да се премјером не може утврдити реална запремина.

За приказ стања састојина, по правилу, користе се подаци прикупљени класичним (терестричким) примјером шума. У случају постојања актуелних авиоснимака (старих највише 1 годину у односу на годину премјера) може се извршити и комбиновани (терестрички и помоћу аероснимака) премјер шума.

Аероснимци се, по правилу, употребљавају за одређивање хомогености састојина, постављање мреже примјерних површина, прикупљање свих осталих информација којима је могуће одредити величину узорка.

Члан 16

Минимално потребан број стабала представника у састојинама (одсјецима), у којима се запремина и запремински прираст утврђује примјером, за конструкцију висинске криве, криве дебљинског прираста и криве времена прелаза за сваку састојину, одређује се на сваком четвртном кругу у квартално постављеној мрежи у састојини.

Примјер висина и дебљинског прираста стабала за главне врсте дрвећа за групу састојина врши се на систематски распоређеним примјерним површинама.

Члан 17

Запремина састојине (одсјека) одређује се помоћу једноулазних запреминских таблица (тарифа) и двоулазних запреминских таблица за поједине врсте дрвећа.

Једноулазне (тарифе) или двоулазне запреминске таблице из става 1. овог члана саставни су дио посебне основе и обавезно се примјењују при обрачуну запремине стабала дозначених за сјечу.

Запремина састојине по врстама дрвећа исказује се у табели описа састојина у дебљинским степенима ширине 5 см, а у табели о размјеру дебљинских разреда дебљинским разредима ширине 10 см.

Запремина састојине по врстама дрвећа исказује се у табели описа састојине по 1 ха и на укупној површини, а у табели о размјеру дебљинских разреда на цијелој површини састојине (одсјека).

Члан 18

За све састојине чија је запремина утврђена примјером одређује се текући запремински прираст (у даљем тексту: прираст).

Прираст се одређује по састојинама (одјецима) и посебно по врстама дрвећа и то:

- у састојинама гдје је запремина утврђена помоћу таблица приноса и прираста помоћу таблица приноса и прираста;

- у састојинама гдје се примјењује контролни метод газдовања шумама - контролном методом;

- у свим осталим састојинама - једним од метода диференције (метод дебљинског прираста, метод времена прелаза или метод времена задржавања);

- у састојинама које имају малу или мање вриједну запремину које су слабо продуктивне и са малим приносом, прираст се може одређивати помоћу процента прираста.

Члан 19

Стање саобраћајница и других објеката који се користе при газдовању шумама, евидентира се и разврстава према статистичкој номенклатури и по власништву.

Члан 20

Анализа газдовања шумама у претходном уређајном раздобљу обухвата: промјене шумског фонда по површини, висини и структури дрвне запремине (по дебљинским, односно добним разредима), посебно по врстама дрвећа и начину газдовања - облику гајења; промјене прираста шума; здравствено стање; биланс извршених радова на гајењу и коришћењу шума; биланс изградње и одржавања шумских саобраћајница и других објеката који се користе при газдовању шумама и њихов утицај на газдовање шумама; утицај извршених радова и спроведених мјера на газдовање шумама, испуњење функција шума и развој састојина.

Оцјена досадашњег газдовања шумама обухвата нарочито оцјену: резултата и ефеката извршених радова у газдовању шумама; правилности утврђених циљева газдовања шумама; врсте и обима радова; мјера и метода за постизање циљева газдовања; начин газдовања; опходње; пречника сјечиве зрелости; газдинских класа, избора врста дрвећа и др.

Члан 21

Посебни циљеви газдовања шумама проистичу из општих циљева газдовања, стања шума, анализе газдовања шумама и намјена којима служе поједине шуме или њихови дјелови.

Посебни циљеви газдовања шумама су:

- биолошко-узгојни, који обезбјеђују трајно и стално повећање прираста и приноса, коришћењем производних могућности станишта;
- технички, који обезбјеђује услове за остваривање биолошких циљева газдовања шумама (изградња и одржавање шумских саобраћајница и других објеката, опрема и сл.);
- производни, који утврђују могућности остварења производње шумских производа у будућности.

Члан 22

Планови газдовања шумама садржани у посебној основи, израђују се на основу стања шума, циљева газдовања шумама и утврђених мјера за постизање тих циљева у општој, односно посебној основи газдовање шумама, као и услова за газдовање шумама.

Члан 23

Планови газдовања шумама су:

1. План заштите шума;
2. План узгоја (гајења) шума;
3. План сјеча обнављања шума;
4. План проредних сјеча;
5. План коришћења других шумских производа;
6. План изградње и одржавања шумских саобраћајница и других објеката.

Планом заштите шума утврђује се обим мјера и радова на превентивној и репресивној заштити од: човјека, стоке, дивљачи, биљних болести и штетних инсеката, елементарних непогода, пожара, неправног коришћења и самовласног заузимања, као и одржавање и обнављање граничних ознака и ознака унутрашње подјеле шума.

Планом гајења шума одређује се врста и обим радова на гајењу шума за сваку газдинску класу и то за:

- његу шума (његу младика, његу гуштика прореде у млађем летвењаку и културама, окопавање, кресање грана и др.);
- обнову шума (припрема земљишта за природно обнављање, попуњавање слабо обновљених површина садница или сјеменом, попуњавање шумских култура, пошумљавање пожаришта и др.);
- реконструкцију шума (претварање изданачких шума и шикара у високи узгојни облик пошумљавањем садницама истих или других врста дрвећа);

- конверзију шума (претварање изданаčkih шума у високи облик гајења мјерама његе и природне обнове из сјемена);

- производњу шумског сјемена и садног материјала (количина, врста и начин производње).

Мјесто, врста и количина извођења радова на гајењу шума приказује се у табеларном дијелу посебне основе.

Планом сјеча обнављања шума, главни принос, утврђен у општој основи на нивоу газдинске класе газдинске јединице, одређује се детаљно за састојине (одсјеке) и то за прво и друго полураздобље за све узгојне облике гајења шума, осим за пребирне шуме. За газдинску класу пребирних шума одређује се дефинитиван принос по принципу из "малог у велико".

Планом проредних сјеча се претходни принос одређује по површини и запремини за сваку састојину (одсјек).

Планом коришћења других шумских производа одређује се мјесто, површина, обим и начин коришћења шума по врсти производа. План се израђује само за оне производе чије коришћење има већи економски значај (гљиве, шумско сјеме и плодови, љековито и друго билје) и обавезно садржи образложење планираног обима коришћења тих производа.

План изградње и одржавања шумских саобраћајница и других објеката садржи нарочито:

- карту са уцртаним постојећим саобраћајницама и идејна рјешења нових шумских саобраћајница са образложењем;

- врсту, дужину и километрима и ширину у метрима, а за одржавање и врсту радова;

- врсту и грађевинску површину за изградњу других објеката.

Члан 24

Реализација главног приноса у односу на састојину (одсјек) је обавезна по површини, и по запремини може одступити $\pm 10\%$, осим у случају реализације приноса чистом сјечом.

Реализација планираног приноса у пребирним састојинама може одступити $\pm 10\%$.

Реализација планираног проредног приноса по површини је обавезна, а по запремини може одступити $\pm 10\%$.

Члан 25

Планом проредних сјеча шума одређује се претходни принос по површини и запремини према постављеним посебним производним циљевима газдовања шумама за сваку састојину (одсјек).

Члан 26

Упутства и смјернице за спровођење прописаних мјера газдовања шумама дати у општој основи непосредно се примјењују, а према потреби разрађују и конкретизују у посебној основи.

2. Табеларни дио посебне основе

Члан 27

Табеларни дио посебне основе израђује се по намјенским цјелинама, газдинским класама, одјељењима и одсјецима.

Табеле се групишу у два дијела, и то:

1. Табеле у којима се приказује стање шума: исказ површина по одјељењима (образац број 1); опис станишта и састојина (образац број 2); табела о размјеру добних и дебљинских разреда (образац број 3).

2. Табеле о плановима и евиденцији газдовања: план гајења (образац број 4); план проредних сјеча (образац број 5); план сјеча обнављања шума за једнодобне шуме (образац број 6); план сјеча обнављања за разnodобне шуме (образац број 7).

Обрасци из става 2. овог члана су саставни дио овог правилника.

Члан 28

Газдинска јединица дијели се на одјељења која представљају најнижу трајну јединицу привредне подјеле простора, и на сликове у брдско-планинском подручју.

Величина одјељења креће се, по правилу, од 10 - 50 ha, односно у просјеку 20 - 30 ha.

Изузетно од одредбе става 2. овог члана када се у саставу газдинске јединице налазе и шибљаци и неплодно шумско земљиште, величина одјељења може да износи и преко 50 ha, а највише до 100 ha.

Одјељења у свакој газдинској јединици обиљежавају се арапским бројевима почев од броја 1.

У оквиру одјељења издвајају се одсјеци. Најмања површина одјека, по правилу, износи у једнодобним шумама 0,5 ha, у разнодобним, неједноличним и пребирним шумама и 5,0 ha.

Када је основ за издвајање одсјека и тип шуме, најмања површина за издавање је 1,0 ha.

Граница одсјека се обиљежава и обнавља у пребирним шумама, високим једнодобним зрелим и дозријевајућим шумама, разнодобним и неједноличним шумама у којима је већина стабала достигла старост двије трећине опходње, као и шумама у којима се израда посебне основе заснива на типолошкој основи.

Одсјеци се обиљежавају по распореду како су издвојени и картирани и то малим словима ћириличне азбуке почев од слова "а".

Члан 29

Идвајање одсјека врши се на основу: намјене, припадности типу шуме, бонитета станишта, врсте дрвећа и размјера смјеше, поријекла, облика гајења, структурног облика, старости и склопа.

Члан 30

Стање шума газдинске јединице се приказује на прегледним и привредној карти.

У прегледној карти газдинских класа (Размјере 1 : 10.000 или 1 : 25.000) се приказује распоред састојина по газдинским класама и постојеће саобраћајнице.

У прегледној карти типова шума у размјери 1 : 10.000 или 1 : 25.000 се приказује распоред састојина по типовима шума.

У привредну карту уносе се по годинама, у току реализације посебне основе: извршени обим сјеча обнављања шума, сјече његе шума, шумскоузгојни радови, изграђене саобраћајнице и други објекти.

III ПРОГРАМ И ПЛАН ГАЗДОВАЊА ШУМАМА

Члан 31

Програм и план газдовања шумама израђују се на начин као и посебне основе, уколико овим правилником није другачије одређено.

Члан 32

Програм газдовања шумама састоји се из општег и посебног дијела.

У општем дијелу приказује се:

- општи опис подручја за које се ради програм (географски положај, укупна површина и површина шума по катастарским општинама);

- еколошки услови газдовања шумама (рељефни, едафски, климатски утицај пољопривреде и др.);

- приказ стања шума укупно и по катастарским општинама по састојинској припадности и структурним облицима;

- планови газдовања шумама (план гајења, план заштите шума и план коришћења) по катастарским општинама и укупно.

Посебни дио програма газдовања шумама састоји се од картица за сваку парцелу.

Картица садржи:

- опис станишта и састојине;

- дрвну запремину по врстама дрвећа и дебљинској структури по ха и укупно;

- текући запремински прираст по врстама дрвећа по ха и укупно;

- план гајења шума;

- план коришћења шума; и

- евиденцију извршених радова.

Члан 33

Утврђивање запремине по катастарским парцелама врши се потпуним или дјелимичним премјером стабала изнад таксационе границе.

Потпуни премјер примењује се у свим облицима високих разнодобних састојина, прогаљеним састојинама, средњодобним и зрелим састојинама, ако је површина парцела мања од 1 ха и код свих других облика састојина чија је површина мања од 10 ари.

Дјелимични премјер са најмање 25% примјерних површина примењује се у свим облицима високих разнодобних шума ако је површина парцеле 1 - 5 ха.

Дјелимични премјер са најмање 15% примјерних површина примењује се у свим облицима високих разнодобних шума ако је површина парцеле виша од 5 ха и у свим другим облицима састојина када је величина парцеле већа од 10 ари.

Члан 34

Премјер висина и дебљинског прираста стабала за главне врсте дрвећа врши се на систематски распоређеним примјереним површинама.

Члан 35

Идентификација парцела на терену врши се на основу детаљних катастарских планова размјере 1 : 2.500 или 1 : 5.000.

Промјена унутрашњих граница региструје се на карти на основу снимања.

Спољне границе катастарских парцела прије почетка прикупљања података по потреби се обиљежавају видним знацима.

Члан 36

Стање шума, планови газдовања и евиденција приказују се на образцу бр. 8 који је саставни дио овог правилника.

Члан 37

Годишњим планом газдовања шумама обезбјеђује се равномјерно и правовремено спровођење програма газдовања шумама.

Годишњи план се израђује за катастарску општину, а подаци у њему исказују се по катастарским парцелама и власницима.

Годишњи план се израђује на основу опште основе, програма газдовања и извршене дознаке стабала за сјечу и других података и запажања прикупљених на терену.

Члан 38

Годишњи план се састоји из текстуалног и табеларног дијела.

У текстилном дијелу се сажето образлажу планирани радови, а у табеларном се по катастарским парцелама утврђује: мјесто, врста, обим, начин и динамика извођења радова на гајењу, заштити и коришћењу шума.

IV ГОДИШЊИ ИЗВОЂАЧКИ ПРОЈЕКАТ

Члан 39

Годишњим извођачким пројектом (у даљем тексту: извођачки пројекат), детаљно се разрађују планови газдовања шумама утврђени општом и посебном основом и садржи све врсте радова по обиму, мјесту и времену.

Члан 40

Основна јединица за коју се израђује извођачки пројекат је одјељење.

У оквиру одјељења, издвајају се узгојне групе (јединице) које чине дјелови одјељења у којима се планирају исте узгојне мјере.

Члан 41

Ради ублажавања штета које у састојинама, а нарочито на подмлатку могу настати при сјечи, изради и привлачењу шумских сортимената, одјељење се дијели на гравитациона радна поља, која се обиљежавају транспортним границама.

Под гравитационим радним пољем, у смислу овог правилника, подразумијева се површина одјељења која има заједнички правац привлачења шумских сортимената, условљен конфигурацијом терена или стањем састојина и планираним узгојним мјерама.

Под транспортном границом, у смислу овог правилника, подразумијева се линија условљена рељефом терена и стањем састојина са које се разилазе правци транспорта шумских сортимената са површине на којој се изводе радови на гајењу шума.

Члан 42

Извођачки пројекат се израђује на основу одредби опште и посебне основе и података и запажања прикупљених на терену.

Предлог извођачког пројекта орган државне управе надлежан за газдовање шумама утврђује најкасније до краја септембра текуће за наредну годину.

Члан 43

Извођачки пројекат се састоји из општег дијела, плана гајења, плана коришћења, плана секундарног отварања шума, дијела за обезбјеђивање шумских сортимената за потребе сеоских домаћинстава и радних карата.

Члан 44

У општем дијелу за одјељење, односно одсјек приказују се:

- подаци из посебне основе о дрвној запремини, прирасту и приносу;
- станишни услови;
- састојинске карактеристике;
- циљеви газдовања и мјере за постизање циљева.

У плану гајења шума приказује се подјела одјељења, односно одсјека на узгојне групе (јединице), образлаже подјела и утврђује врста и обим радова на гајењу шума по узгојним групама, техника извођења радова и потребна средства, материјал и радна снага.

У плану коришћења шума приказује се и образлаже подјела одјељења на гравитациона радна поља, технолошки поступак сјече и израде, привлачења и утовара сортимената, потребна средства, материјал и радна снага.

У плану секундарних отварања шума приказују се пројектоване влаке, технолошки поступак израде влака, потребна средства, материјал и радна снага.

У дијелу за обезбјеђење шумских сортимената за потребе сеоских домаћинстава утврђују се услови и начин њиховог обезбјеђивања.

На радним картама одјељења размјере 1 : 5.000 или 1 : 10.000 приказује се подјела и на узгојне групе и гравитациона радна поља, постојеће и пројектоване шумске саобраћајнице (путеви, влаке), планирани радови на гајењу шума и др.

Члан 45

Извођачки пројекат се ради на обрасцу бр. 9, који је саставни дио овог правилника.

V ЕВИДЕНЦИЈА ИЗВРШЕНИХ РАДОВА

Члан 46

Орган државне управе надлежан за газдовање шумама води евиденцију о извршеним радовима у шумама у државној и приватној својини.

Евиденција о извршеним радовима врши се на основу: дозначних књига, премјерних књига, књига пањева бесправно посјечених стабала, извођачких пројеката, документације о извршеном пријему радова на гајењу шума, изградњи и одржавању шумских саобраћајница и др.

Евидентирање извршених радова врши се на обрасцима: евиденција гајења шума (образац бр. 10), евиденција сјеча (образац бр. 11), евиденција изграђених шумских саобраћајница (образац бр. 12) и др.

Извршени радови шематски се приказују и на привредним картама са назнаком површине, количине и године извршења радова.

Члан 47

Поред извршених радова евидентирају се и други подаци и појаве од значаја за газдовање шумама (у даљем тексту: шумска хроника), као што су: промјене у посједовним односима, веће шумске штете од елементарних непогода, штетних биљних болести и штеточина, појаве раних и касних мразева и др.

Подаци и појаве из става 1. овог члана евидентирају се по газдинским јединицама и у књигу шумска хроника најкасније до краја априла за претходну годину.

Члан 48

Евидентирање извршених радова у току године врши се за сваку газдинску јединицу по газдинским класама, одјељењима и одјецима на обрасцима бр. 10 - 14, који су саставни дио овог правилника.

Члан 49

Количина посјеченог дрвета разврстава се на главни принос (редовни, ванредни и случајни) и претходни принос (редовни и случајни) уз назнаку начина сјече.

Главни принос обухвата: посјечену дрвну запремину по плану сјеча обнављања шума као и ванредне и случајне сјече у шумама у којима се спроводе сјече обнављања.

Претходни принос обухвата просјечну дрвну запремину стабала која је предвиђена планом проредних сјеча и случајне приносе у састојинама у којима се спроводе проредне сјече.

Редовни принос обухвата посјечену дрвну запремину која је предвиђена за сјечу планом сјеча обнављања и планом проредних сјеча.

Ванредни принос обухвата посјечену дрвну запремину стабала на површинама које ће се користити за друге сврхе.

Случајни принос обухвата посјечену дрвну запремину која није предвиђена за сјечу планом сјеча обнављања и планом проредних сјеча, а потреба за њиховом сјечом је случајног карактера и резултат је елементарних непогода или других непредвидивих околности.

VI ПРЕЛАЗНА И ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Члан 50

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о изради опште и посебне шумскопривредне основе, годишњег извођачког пројекта и програма за унапређивање шума ("Службени лист СРЦГ", бр 1/82 и 20/87).

Члан 51

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Републике Црне Горе".

Образак br. 1

ISKAZ POVRŠINA

gazdinska klasa	UKUPNA POVRŠINA	ŠUMA								Neobraslo zemljište	
		svoga	visoka prirodna šuma	šumska kultura	izdanaika šuma	šikara	šibljak	maklja	garig	svoga	za pošumljavanje
	ha	hektara								hel	
3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

Образак br. 2

OPIS STANIŠTA I SASTOJINA

IS	Osnovni taksacioni elementi				tablica	visinski step.	debl. st.	Broj stabala po hektaru						G po ha	Zapre	
	vrsta drveća	smesa	starost	sred. stablo				vrsta drveća				svoga	vrsta dr			
				Ds				Hs	1	2	3		4		5	6

6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Obrazac br. 3

TABELA DOBNIH I DEBLJINSKIH RAZREDA

a	Dobni razred	površina ha	vrsta drveća	ZAPREMINA PO DEBLJINSKIM RAZREDIMA								
				svega	do 10 cm	11 do 20	21 do 30	31 do 40	41 do 50	51 do 60	61 do 70	71 do 80
					IA	I	II	III	IV	V	VI	VII
	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

Obrazac br. 4

sjek tin:	gazdinska klasa	dobni razred	Površina ha	PLAN GAJENJA ŠUMA						Potreban materijal		
				Kategorija rada	Vrsta rada	radna površina	Broj navrata	Ukupna površina	Vrsta	Jed. mjere	Po	

Obrazac br. 5

gazdinska klasa	Vrsta sječe	površina ha	Vrsta drveća	zapremina po 1 ha m ³	prirast po 1 ha m ³	SEČA		intenzitet prorede
						po 1 ha	na celoj pov.	
3	4	5	6	7	8	9	10	11

Obrazac br. 6

NJA- JEDNODOBNE ŠUME

gazdinska klasa	Vrsta sječe	Vrsta drveća	PRINOS					
			I polurazdoblje			II polurazdoblje		
			površina ha	zapremina m ³	prirast m ³	prinos m ³	površina ha	zapremina m ³
3	4	5	6	7	8	9	10	11

Obrazac br. 7

NAVLJANJA- RAZNODOBNE ŠUME

Brodski broj	gazdinska klasa	Vrsta sječe	površina ha	Vrsta drveća	zapremina	prirast	PRINOS	
							po 1 ha	na celoj parceli
	3	4	5	6	7	8	9	10

Obrazac br. 8

Vlasnik _____

K.O. _____
 Br. katastr. parcele _____
 Mjesni naziv _____
 Br. posjedovnog lista _____
 Površina _____
 Mjesto _____

	Opis sastojine	Predlog budućeg gazdovanja
--	----------------	----------------------------

Svega										EVIDENCIJA SJEČA						
N		m ³		N		m ³		N		m ³		Godina	Vrsta drveća	Doznačena bruto zapremina	Ostvareni prinos	
N	m ³	N	m ³	N	m ³	N	m ³	N	m ³	N	m ³				Trupel	Prost drvo

reljefa	
orska visina	
zicija	
terena u % (prosječan)	
ška podloga	
mljšta	
arakteristike	
ni i strukt. oblik	
nskaklasa	
jni stadijum	
drvća i smjesa	
smjese	
t u godinama	
stveno stanje	
adak	
vanja i mjere za postizanje ciljeva	
čni uzgojni cilj:	

godišnji (etapni) uzgojni cilj:	
za postizanje ciljeva	
ne mjere	
uzgoj. i str. oblika	
vrsta drveća i razmjer smjese:	
način sjeine obnavljanja:	
način njege šuma:	
ne mjere:	
nodobnešume oplodne sječe kratkog razdoblja	
način u godinama:	
način podmladnog razdoblja u godinama:	
nodobnešume oplodne sječe dugog podmladnog razdoblja	
način sječe zrelosti u cm po vrstama drveća	
način taciona ophodnja u godinama:	
način optimalna zapremina m ³ /ha	
nodobnešume	
način sječe zrelosti u cm po vrstama drveća	
način alno stanje zapremine m ³ /ha	
način čno raznorodne šume	
način no razdoblje u godinama	

a:

REDNI DIJAGRAM STVARNOG I NORMALNOG BROJA STABALA ZA PREBIRNEŠUME

DRVĀĆA _____							VRSTA DRVEĆA _____						
11	21	31	41	51	61	71	>81	1	11	21	31	41	51
20	30	40	50	60	70	80		10	20	30	40	50	60
DRVĀĆA _____							VRSTA DRVEĆA _____						

11	21	31	41	51	61	71	> 81	1	11	21	31	41	51
20	30	40	50	60	70	80		10	20	30	40	50	60

Broj stabala prije sječe _____
 Broj stabala normalne sastojine _____

KALKULACIJA TROŠKOVA SREDSTAVA RADA

Na bazi cijena od _____ 20 _____ god.

	Jedinica mjere	Oznaka	SREDSTVO RADA			
tizaciju	dm	Nc				

gonskim	čas.	H				
tarjelosti u	god.	N				
og odžavanja	%	Q				
d Nc	%	Os				
litrima po pog.	I/pč	V				
itru	dm	Cg				
ih dana od 8	dan.	n				
Nc : H	dm/pč	A				
x A	dm/pč	I				
x x Os) : 100	dm/pč	O				
g	dm/pč	G				
G	dm/pč	M				
	dm/pč	S ₁				
S ₂ = (S ₁ x H) : N	dm/g	S ₂				
m danu S ₃ = S ₂ :	dm/rd	S ₃				

KALKULACIJA TROŠKOVA RADNE SNAGE

Na bazi cijena od _____ 20 _____ god.

	Jedinica mjere	Oznaka	Vrsta rada			
ih sati u godini	čas	Fs	2184	2184	2184	2184
dnih sati od 8	dan	Rd				
ti u godini	čas	Es				
bodova	bod/č	B				
	%	P				
rada	%	Mr				
jenta- boda	dm/b	Vb				
= Fs x B x P x	Dm	Pg				
nom danu Ps =	dm/r.d.	Pd				
- topli obrok po	dm/r.d.	Pd				
godinu	dm/g	Zs				
o efektivnom	dm/rd	Zd				
o danu SD = Pd	dm/rd	S				

ŠUMSKO-UZGOJNI RADOVI			ODJEL	S
- PODJELA NA UZGOJNE GRUPE - (jedinice)				
K	Radno polje		UZGOJNE MJERE	
	Oznaka	Površina ha		

ele na uzgojne grupe (jedinice):

Radna karta - podjela na uzgojne grupe (jedinice) - RAZMJERA 1 : 5000 - 1 : 10000	ODJEL.

ŠUMSKO-UZGOJNI RADOVI	ODJEL
-----------------------	-------

+D= _____ DM.

KORIŠČENJE ŠUMA

- osnovni podatci -

ODJEL

1. DOZNAČENA DRVNA ZAPREMINA I STEPEN IZRADE KOD PANJA

ravit. no polje	Bruto masa po vrstama, m ³				Svega m ³	Planirana izrada kod panja		
						Vrsta drveta	Oblo, tehn. drvo	deblovina

2. KVALIFIKACIONA STRUKTURA SORTIMENATA (% OD NETO MASE)

Bruto	Neto	Trupci	Jamsko	S
-------	------	--------	--------	---

				SVEGA			

4. USLOVI RADA ZA SJEČU I PRIVLAČENJE

I a	VRSTA DRVEĆA					
stabla						Nagib vlake _____
						Sezona rada _____

KORIŠĆENJE ŠUMA

- IZGRADNJA TRAKTORSKIH VLAKA -

ODJEL

1. TEHNOLOGIJA I ORGANIZACIJA RADA

2. POTREBNA RADNA SNAGA, SREDSTAVA I MATERIJAL

Potrebna radna snaga				Potrebna sredstva i materijal			
Broj sati	Broj dana	dm/dan	Svega dm	Elementi	Jed. mj.	Količina	Dm/j.mj.
				Buldožeri	dan		
				Exploziv	kg		
				Kapisle	kom		
				Štapin	m		

snaga + Sredstva rada _____ dana

KORIŠĆENJE ŠUMA FAZA: SJEČA I IZRADA	odjel

1. TEHNOLOGIJA I ORGANIZACIJA RADA

UKUPNO

UKUPNO

3. POTREBNA RADNA SNAGA I SREDSTVA RADA

Broj radnih dana	dm po rad. danu	Svega dm	Sredstva rada	Broj radnih dana	dm po rad. danu
			Mot. testera		
			UKUPNO		

adna snaga + sredstva rada _____ dm

KORIŠĆENJE ŠUME

ODJEL.

FAZA: PRIMICANJE I PRIVLAČENJE

1. TEHNOLOGIJA I ORGANIZACIJA RADA

2. PRORAČUN POTREBNOG BROJA RADNIH DANA

PRIMICANJE

PRIVLAČENJE

UKUPNO

3. POTREBNA RADNA SNAGA I SREDSTVA RADA

Broj radnih dana	dm po danu	Svega dm	Sredstva rada	Broj radnih dana	dm po danu	
			UKUPNO			

adna snaga + sredstva rada _____ dm

RADNA KARTA

- Gravitaciona radna polja i šumske saobraćajnice -

razmjera 1 : 5000 - 1 : 10000

Odjel.

UKUPNO:			

3. POTREBNA RADNA SNAGA I SREDSTVA RADA

Broj radnih dana	dm. po danu	Svega dm	Sredstva rada	Broj radnih dana	dm. po danu
			UKUPNO:		

OVI: Radna snaga + Sredstva rada _____ DM.

Obezbjeđivanje seosk. domaćih šumskih sort.	Odjelj.

- Katun	Vrsta sortimenta	KOLIČINA/m ³	
		Na panju	Na lag

--	--	--	--	--

2. FORMIRANJE UKUPNOG PRIHODA

Količina m ³	Cijena DEM/m ³	Svega DEM	Vrsta sortimenata	Količina m ³	Cijena DEM/m ³
			UKUPNA:		

3. ROKOVI I ODGOVORNA LICA ZA IZVOĐENJE PROJEKTA PO FAZAMA:

FAZA RADA	ZADUŽEN ZA IZVOĐENJE	ROK (PERIOD) ZA IZVO
radovi		

Obrazac br. 13

EVIDENCIJA ŠUMSKIH POŽARA

Lokalitet, odeljenje odsjek	Vrsta požara	Opožarena površina ha	Uzrok požara	Štete u drvnoj zapremini - m ³	
				Vrsta drveća	Oštećeno

Obrazac br. 14

EVIDENCIJA PROMJENE POVRŠINA

Odeljenje	Odsjek	Povećana površina - ha	Smanjena površina - ha	b

ZNAČAJ I ZADACI PLANIRANJA GAZDOVANJA ŠUMAMA

Planiranje gazdovanja šumama predstavlja skup djelatnosti koje tretiraju šumu kao asocijaciju šumskog drveća i najvažniju komponentu prirodnih sistema koju održavamo, planski koristimo, uzgajamo i obnavljamo u cilju podmirenja potreba društva.

Stoga su i zadaci planiranja obezbjeđivanje optimalnog korišćenja ukupnih potencijala šuma radi trajnog podmirenja potreba društva i unapređivanje stanja i funkcija šuma.

Zadaci planiranja, u tom smislu, bi bili sledeći:

- Prikazivanje postojećeg stanja šumskih kompleksa i uslova za gazdovanje šumama po pojedinim područjima uz primjenu savremene metodologije za prikupljanje i obradu podataka;

- Određivanje prioriternih funkcija u okviru šumskog područja i njegovih pojedinih djelova;
- Formiranje gazdinskih klasa;
- Određivanje njihovog zatečenog i mogućeg nivoa produkcije i korišćenja,
- Izbor ciljeva i mjera budućeg gazdovanja;
- Izrada planova gazdovanja šumama na navedenim osnovama uz primjenu savremenih metoda,
- Procjena efekata planiranih gazdinskih mjera i aktivnosti;
- Utvrđivanje smjernica za realizaciju tih osnova i planova uz primjenu najsavremenije tehnike i tehnologije, i
- Praćenje realizacije i obezbjeđivanje pouzdane evidencije i kontrole izvršenih radova.